

EUROPEES PARLEMENT

2004

2009

Commissie cultuur en onderwijs

VOORLOPIGE VERSIE
2006/2040(INI)

7.6.2007

ONTWERPVERSLAG

over “i2010: naar een Europese digitale bibliotheek”
(2006/2040(INI))

Commissie cultuur en onderwijs

Rapporteur: Marie-Hélène Descamps

PR\648386NL.doc

PE 384.237v01-00

Externe Vertaling

NL

NL

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	8

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over “i2010: digitale bibliotheken” (2006/2040(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien de mededeling van de Commissie getiteld “i2010: digitale bibliotheken” (COM(2005)0465),
 - gelet op aanbeveling 2006/585/EG van de Commissie van 24 augustus 2006 betreffende de digitalisering en online-toegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring¹,
 - gezien de conclusies van de Raad betreffende de digitalisering en online-toegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring²,
 - gelet op Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij³,
 - gezien het rapport van de deskundigengroep op hoog niveau over auteursrechten, digitale bewaring en verweesde en uitverkochte werken van 18 april 2007,
 - gezien de mededeling van de Commissie betreffende wetenschappelijke informatie in het digitale tijdperk: toegang, verspreiding en bewaring” (COM(2007)0056),
 - onder verwijzing naar artikel 45 van zijn Reglement,
 - gezien het rapport van de Commissie cultuur en onderwijs (A6-0000/2007),
- A. overwegende dat cultuur mensen bijeenbrengt en in staat stelt kennis en ervaring uit te wisselen en met elkaar te delen, waardoor eraan wordt bijgedragen dat de EU dichter bij de burger komt te staan en het gevoel van een echte Europese identiteit ontstaat,
- B. overwegende dat het nodig is de rijkdom en diversiteit van het Europese culturele erfgoed op zo groot mogelijke schaal te verspreiden en te bevorderen,
- C. overwegende dat daarbij zowel op regionaal als op lokaal niveau een doorslaggevende rol toekomt aan de lidstaten en de culturele instellingen, en dan met name de bibliotheken,
- D. overwegende dat het noodzakelijk is rekening te houden met de snelle ontwikkeling van nieuwe technologieën en de daaruit voortvloeiende verandering van de culturele gebruiken,
- E. overwegende dat het internet voor een groot aantal burgers, en in het bijzonder voor jongeren, namelijk een van de belangrijkste middelen is geworden om toegang te

¹ PB L 236 van 31.8.2006, blz. 28.

² PB C 297 van 7.12.2006, blz. 1.

³ PB L 167 van 22.6.2001, blz. 10.

verkrijgen tot kennis en wetenschap,

- F. overwegende dat het van wezenlijk belang is ervoor te zorgen dat binnen deze digitale omgeving iedereen toegang heeft tot het Europese culturele erfgoed en dat dit erfgoed voor toekomstige generaties wordt behouden,
- G. overwegende dat digitalisering op grote schaal en online-toegankelijkheid tot het Europese culturele erfgoed de belangrijkste middelen vormen om dat doel te bereiken,
- H. overwegende dat een meertalige toegang tot het Europese culturele erfgoed eveneens een essentiële doelstelling blijft,
- I. overwegende dat het nodig is een samenhangend beleid op te zetten op het gebied van digitalisering en behoud van digitale werken om te voorkomen dat culturele inhoud onherroepelijk verloren gaat,
- J. overwegende dat digitalisering van het Europese culturele erfgoed niet alleen de cultuur als zodanig ten goede komt, maar ook in andere sectoren van activiteit voordelen zal opleveren, met name in het onderwijs, het toerisme en de media,
- K. overwegende dat het niet de bedoeling is dat massale digitalisering van culturele inhoud traditionele culturele inhoud vervangt of beconcurrereert, maar dat dit een aanvulling daarop zal zijn, in de vorm van betrouwbare en kwalitatief hoogwaardige digitale inhoud,
- L. overwegende dat de digitale technologie bovendien een middel bij uitstek vormt voor gehandicapten, waarmee de inhoud aan hun behoeften kan worden aangepast,
- M. overwegende dat op dit moment slechts een uiterst klein deel van het Europese culturele erfgoed gedigitaliseerd is en dat de voortgang die de lidstaten hiermee maken onderling zeer verschilt,
- N. overwegende dat de financiële middelen die door overheden beschikbaar worden gesteld voor massale digitalisering niet voldoende zijn om een project van deze omvang te kunnen bekostigen,
- O. overwegende dat de initiatieven die zijn genomen op het gebied van digitalisering fragmentarisch blijven en dat het merendeel van de ervaring die inmiddels is opgedaan op communautair niveau nog onbekend is en er nog geen gemakkelijke, directe en meertalige toegang wordt geboden tot het geheel van werken waaruit het Europese culturele erfgoed bestaat,
- P. overwegende dat het noodzakelijk is dat op een publieksvriendelijke wijze wereldwijd en onmiddellijk toegang kan worden verkregen tot het Europese culturele erfgoed, zonder dat men zich daarvoor hoeft te verplaatsen, wat er ook aan zou moeten bijdragen dat er vaart wordt gemaakt met de digitalisering,
- Q. overwegende dat het in dat opzicht goed is voort te bouwen op bestaande Europese initiatieven, zoals TEL - de Europese Bibliotheek -, waarmee al toegang kan worden

verkregen tot de collecties van Europese nationale bibliotheken,

De Europese digitale bibliotheek, het gezicht van een verenigd Europa in al zijn diversiteit

1. beveelt aan stapsgewijs een Europese digitale bibliotheek op te zetten, in de vorm van een enkel en direct toegangspunt tot het Europese culturele erfgoed;
2. onderstreept dat hoewel het uiteindelijk de bedoeling is dat alle categorieën cultureel materieel toegankelijk worden, zoals audiovisuele inhoud, de Europese digitale bibliotheek zich in eerste instantie moet concentreren op het aanwezige tekstmateriaal waarop geen rechten rusten;
3. nodigt daartoe alle Europese bibliotheken uit de werken die zij al in digitale vorm beschikbaar hebben, ter beschikking te stellen van de Europese digitale bibliotheek,
4. nodigt de andere Europese culturele instellingen, waaronder ook regionale en lokale instellingen, uit deel te nemen aan dit project, zodat een representatief beeld ontstaat van de rijkdom en de diversiteit van de Europese cultuur;
5. onderstreept daarnaast dat de Europese digitale bibliotheek niet enkel de verspreiding van inhoud tot doel heeft, maar dat zij de toegang tot digitale werken wenst te coördineren;
6. moedigt de keuze voor en het gebruik van gezamenlijke normen aan, op basis van bestaande en aangepaste formaten, teneinde de interoperabiliteit tussen de verschillende digitale bronnen, die nodig is om de Europese digitale bibliotheek goed te kunnen laten functioneren, te waarborgen;
7. moedigt de lidstaten aan hun inspanningen voort te zetten en meer vaart te maken met het proces van digitalisering van culturele inhoud, zodat voldoende digitale inhoud kan worden verkregen;
8. moedigt de lidstaten daartoe aan in overleg met de culturele instellingen op nationaal of regionaal niveau plannen uit te werken om deze digitalisering gestalte te geven, teneinde alle activiteiten die op het gebied van digitalisering op Europees niveau worden ondernomen in kaart te brengen en zodoende tot afstemming te kunnen komen;
9. moedigt een nauwe samenwerking tussen de lidstaten en de culturele instellingen aan, alsmede een uitwisseling van goede praktijken voor wat betreft zowel de digitalisering en toegankelijkheid van de werken als het digitale behoud daarvan;
10. onderstreept bovendien dat de Europese digitale bibliotheek het onderzoek op het gebied van digitalisering, interoperabiliteit en digitaal behoud zal bevorderen, in het bijzonder dankzij de competentiecentra die door de Commissie in het leven zijn geroepen;
11. herinnert eraan dat indien met de communautaire programma's de digitalisering als zodanig niet kan worden gefinancierd, het nodig is nieuwe financieringsmogelijkheden te ontwikkelen, mede door middel van partnerschappen met de particuliere sector;

Structuur en inhoud van de Europese digitale bibliotheek - een gezamenlijk, meertalig toegangspunt tot het Europese culturele erfgoed

12. moedigt het opzetten van een gezamenlijke interface aan, die via een geïntegreerde zoekmachine toegang geeft tot een inhoud waarvan de kwaliteit en betrouwbaarheid gewaarborgd zijn;
13. onderstreept dat het van belang is over een meertalige interface te beschikken, waarmee direct toegang kan worden verkregen tot de gezochte inhoud in alle talen van de Europese Unie;
14. nodigt daarnaast uit tot het ontwikkelen van innoverende, moderne en op alle mogelijke bezoekers afgestemde functionaliteiten;
15. wijst er voorts op dat het wenselijk zou zijn het Europese culturele erfgoed niet te beperken tot het geheel van werken van de Europese Unie zelf, maar daarbij ook de culturele inbreng van andere Europese landen te betrekken;
16. merkt bovendien op dat het Europese culturele erfgoed weliswaar voor een groot deel bestaat uit werken die tot het publieke domein behoren, maar dat het niet tot deze enkele categorie beperkt is;
17. herinnert er dan ook aan dat het goed is onderscheid te maken tussen werken uit het publieke domein en werken onder auteursrecht, met inbegrip van verweesde en uitverkochte werken, en voor elk van deze categorieën te voorzien in verschillende modellen, die aan elke sector van activiteit zijn aangepast;
18. kan zich vinden in het oprichten van de hiervoor genoemde deskundigengroep op hoog niveau en steunt in het bijzonder de voorstellen daarvan betreffende het inventariseren van verweesde en uitverkochte werken en het vastleggen van werkwijzen aan de hand waarvan de rechthebbenden gemakkelijker kunnen worden opgespoord;
19. wijst erop dat het wenselijk zou zijn dat de Europese digitale bibliotheek in tweede instantie zo mogelijk naast de documenten die vrij van rechten zijn, toegang kan bieden tot documenten onder auteursrecht, met strikte inachtneming van de nationale, communautaire en internationale wetgeving op het gebied van intellectuele eigendom;
20. benadrukt dat elke beslissing in dat kader zal moeten worden genomen in overleg met alle betrokkenen, in het bijzonder de uitgevers en boekhandelaren;
21. stelt voor dat de gebruiker aan de hand van de Europese digitale bibliotheek alle digitale documenten kan lokaliseren, zowel in beeld- als in tekstvorm, ongeacht de aard daarvan, en deze vrijelijk kan raadplegen, hetzij in zijn geheel voor wat betreft de werken die vrij van rechten zijn, hetzij in de vorm van uittreksels voor wat betreft beschermde werken, met toestemming van de rechthebbenden;
22. stelt in dat laatste geval voor dat de Europese digitale bibliotheek slechts als overbrenger van de informatie zal fungeren;

23. wijst er daartoe op dat de toegang tot de gehele tekst van een beschermd document zou kunnen plaatsvinden via gespecialiseerde sites, met toestemming van de rechthebbenden en tegen betaling van een redelijke vergoeding;

Beheer en follow-up

24. roept op tot het oprichten van een stuurgroep, die onder andere ondersteund zou kunnen worden door de deskundigengroep van de lidstaten voor digitalisering en digitaal behoud, alsmede door de hiervoor genoemde deskundigengroep op hoog niveau, die de aan de Europese digitale bibliotheek te geven prioriteiten en de hoofdlijnen zou kunnen afbakenen en tegelijkertijd de coördinatie, de follow-up en het beheer van haar activiteiten ter hand zou moeten nemen;
25. benadrukt daarnaast dat indien de Europese digitale bibliotheek goed wordt ingepast in de onderwijsstelsels, de Europese jongeren gemakkelijker kunnen worden bereikt en zij dichter bij hun culturele en literaire erfgoed kunnen worden gebracht, waarbij zij tegelijkertijd met de nieuwe technologieën leren omgaan en de digitale kloof kan worden bestreden;
26. zou graag zien dat aan de promotie, de zichtbaarheid en de toegang tot de Europese digitale bibliotheek aandacht wordt besteed door hier op alle niveaus bekendheid aan te geven en door een logo te ontwerpen waaraan de Europese digitale bibliotheek te herkennen is;

o

o o

27. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsmede aan de regeringen en de parlementen van de lidstaten.

TOELICHTING

Het idee voor een Europese digitale bibliotheek is voortgekomen uit de wens van zes staatshoofden en regeringsleiders van de Unie om iedereen toegang te bieden tot het Europese culturele erfgoed en het behoud daarvan te waarborgen.

De Commissie heeft dit idee toegejuicht en heeft daaraan door middel van het zogenoemde vlaggenschipinitiatief “i2010: digitale bibliotheken” een bijdrage geleverd. Het eerste onderdeel van dit initiatief, de mededeling van 30 september 2005, geeft een analyse van de belangrijkste uitdagingen op technisch, juridisch, organisatorisch en financieel gebied die aan dit project verbonden zijn.

Er zal eveneens een publieke online-raadpleging worden gehouden over digitalisering, toegang en digitaal behoud en er is een deskundigengroep op hoog niveau opgericht om bepaalde problematiek het hoofd te bieden.

In haar aanbeveling van 24 augustus 2006 roept de Commissie de lidstaten op hun inspanningen te coördineren om zo te komen tot betere afstemming op Europees niveau. De Commissie doet het voorstel een Europese digitale bibliotheek op te richten in de vorm van een gezamenlijk, meertalig toegangspunt tot het Europese culturele erfgoed.

Op 13 november 2006 heeft de Raad zich unaniem vóór deze aanbevelingen uitgesproken.

Het is nu dan ook aan het Europees Parlement om een krachtig signaal af te geven opdat dit project wordt gerealiseerd.

Zo is het zaak om stapsgewijs te werk te gaan en zich in eerste instantie te concentreren op het aanwezige tekstmateriaal waarop geen rechten rusten, en ondertussen te werken aan de conceptuele en technische organisatie van alle categorieën cultureel materiaal.